

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 3225
Αριθμ. Πρωτ. Αίτησ. Κατ. Εγγράφων: 443
Ημερομ. Κατάθεσης: 13/1/2021

1



Αθήνα, 13 Ιανουαρίου 2021

ΕΡΩΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Προς τον Υπουργό Υγείας

Θέμα: Αδιαφανείς διοικητικές επιλογές και καθυστερήσεις ανάπτυξης δράσεων στον Οργανισμό κατά των Ναρκωτικών (ΟΚΑΝΑ)

Ο ΟΚΑΝΑ (Οργανισμός κατά των Ναρκωτικών) ιδρύθηκε με τον ν.2161/1993 και ξεκίνησε τη λειτουργία του το 1995, ως ΝΠΙΔ υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υγείας. Σύμφωνα με πρόσφατη τροποποίηση του ν.4139/13 (Οκτώβριος 2020) σκοποί του ΟΚΑΝΑ είναι: «ο σχεδιασμός, η προώθηση και η εφαρμογή της εθνικής πολιτικής για την πρόληψη, τη μείωση της βλάβης, τη θεραπεία, την επαγγελματική κατάρτιση και την κοινωνική επανένταξη των εξαρτημένων ατόμων, η συμβολή στη μελέτη του προβλήματος στη χώρα, η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, η πρόταση και προώθηση νομοθετικών, κοινωνικών και άλλων μέτρων για την πρόληψη και καταστολή του προβλήματος, η συνεργασία με αντίστοιχους φορείς και οργανισμούς και η σύνταξη εκθέσεων για την κατάσταση του προβλήματος σε εθνικό και διεθνές επίπεδο». Σύμφωνα με το αρ.22 του ν.4139/13 ο ΟΚΑΝΑ αποτελεί τον καθ' ύλην αρμόδιο φορέα «χορήγησης ουσιών για υποκατάσταση της εξάρτησης» ενώ από την Ετήσια Έκθεση 2019 του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης για τα Ναρκωτικά (ΕΚΤΕΠΝ) προκύπτει ότι οι υπηρεσίες του ΟΚΑΝΑ καλύπτουν γεωγραφικά όλη τη χώρα με «το 73% (8.975) των ατόμων που έλαβαν θεραπεία το 2018 να βρίσκεται σε θεραπεία υποκατάστασης». Στους εξυπηρετούμενους του ΟΚΑΝΑ χρειάζεται να συνυπολογιστούν και άτομα που λαμβάνουν άλλου τύπου υπηρεσίες (στεγνά προγράμματα, υπηρεσίες κατά της επιβλαβούς χρήσης αλκοόλ/ διαδικτύου κ.α.).

Κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ επιλέχθηκαν για το Διοικητικό Συμβούλιο του ΟΚΑΝΑ ειδικοί επιστήμονες με πολυετή προϋπηρεσία στο χώρο των εξαρτήσεων, ενώ ως Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος ορίστηκαν έμπειροι ψυχίατροι, μέλη του στελεχιακού δυναμικού του φορέα. Επιπλέον, με διαφανή και αξιοκρατικό τρόπο, επιλέχθηκε ως Γενικός Διευθυντής (2016) επιστήμονας με εκτεταμένη εμπειρία σε υψηλόβαθμες θέσεις του τομέα της υγείας στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Αποτέλεσμα των συγκεκριμένων επιλογών ήταν η σημαντική

αναβάθμιση του οργανισμού με δημιουργία νέων μονάδων υποκατάστασης, ενίσχυση των παρεμβάσεων στο δρόμο (streetwork), απορρόφηση της λίστας αναμονής, ίδρυση μονάδων συνταγογράφησης υποκατάστατων, ενίσχυση της θεραπευτικής παρέμβασης όσων λαμβάνουν μακροχρόνια αγωγή υποκατάστασης οπιοειδών μέσω εντατικής ψυχοκοινωνικής υποστήριξης. Παράλληλα δόθηκε έμφαση στη διοικητική μεταρρύθμιση του οργανισμού που περιελάμβανε οικονομική εξυγίανση, αποπληρωμή χρεών προηγούμενων ετών, ψηφιοποίηση, ανάθεση προμηθειών μέσω διενέργειας διαγωνισμών, αναλυτική καταγραφή παγίων και περιουσιακής κατάστασης, κοστολόγηση υπηρεσιών ανά μονάδα και ανά ασθενή σε όλες τις δομές, προτυποποίηση ISO τόσο των διοικητικών όσο και των θεραπευτικών υπηρεσιών. Το έργο αυτό καταγράφεται αναλυτικά στην κατατεθειμένη στο Υπουργείο Υγείας ΕΚΘΕΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ 2017-2018 του ΟΚΑΝΑ.¹

Επιπλέον, επί διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ, το Υπουργείο Υγείας εξασφάλισε, μέσω συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων ΕΕ, κονδύλια ύψους €27,6 εκ. για να την ανάπτυξη δράσεων αντιμετώπισης των εξαρτήσεων. Ο Τομέας των εξαρτήσεων αποτέλεσε μία από τις βασικές στρατηγικές προτεραιότητες του Υπουργείου και ο ΟΚΑΝΑ ανέλαβε, κατά κύριο λόγο, την ανάπτυξη υπηρεσιών μείωσης της βλάβης και θεραπείας για τους πιο επιβαρυνμένους χρήστες ψυχοδραστικών ουσιών, συχνά άστεγους ή με επισφαλή στέγη. Οι δομές που σχεδιάστηκαν περιλάμβαναν μονάδες άμεσης πρόσβασης, κινητές μονάδες, κέντρα ημέρας, ξενώνες, πολυδύναμα κέντρα εκτός αστικού ιστού². Παράλληλα εξασφαλίστηκε το απαραίτητο θεσμικό πλαίσιο³ και προγραμματίστηκε η έναρξη λειτουργίας του πρώτου Χώρου Εποπτευόμενης Χρήσης (XEX) από τον ΟΚΑΝΑ.

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας παρέλαβε τον ΟΚΑΝΑ αναβαθμισμένο ως προς τη διοικητική λειτουργία και εμπλουτισμένο θεραπευτικά με νέες μονάδες υποκατάστασης και νέου τύπου παρεμβάσεις. Επιπλέον, ήταν δρομολογημένη σειρά νέων δράσεων που θα διεύρυνε και θα αναβάθμιζε περαιτέρω τη φροντίδα των εξυπηρετούμενων από τον ΟΚΑΝΑ.

Μετά τη διενέργεια εθνικών εκλογών παρατηρήθηκαν σοβαρά κενά διοίκησης στον οργανισμό, καθώς το ΔΣ αντικαταστάθηκε μετά από οκτώ μήνες⁴, ενώ η θέση Γενικού Διευθυντή παρέμενε επίσης κενή, παρότι ήδη από το Φεβρουάριο του 2019, είχε δρομολογηθεί η δημόσια προκήρυξη και ο ορισμός επιτροπής

¹ Αριθ. Πρωτοκόλλου ΥΥ 16015/18.04.2019 με θέμα την Έκθεση Λειτουργίας 2017-2018 του ΟΚΑΝΑ με δυο επισυναπτόμενους τόμους

² Στρατηγικός Σχεδιασμός Υπουργείου Υγείας για την Αντιμετώπιση των Εξαρτήσεων, Νοέμβριος 2018.

³ ν.4600/2019 (Α' 43) «Εκσυγχρονισμός και αναμόρφωση Θεσμικού Πλαισίου Ιδιωτικών κλινικών, Σύσταση Εθνικού Οργανισμού Δημόσιας Υγείας, Σύσταση Εθνικού Ινστιτούτου Νεοπλασιών και λοιπές διατάξεις»

⁴ Γ4β/Γ.Π.6709/7-2-2020 ΥΑ (ΦΕΚ 95/ ΥΟΔΔ/7-2-2020) ορισμού Προέδρου και Αντιπροέδρου, Γ4β/Γ.Π.:11943/11-3-2020 (ΦΕΚ 201/ΥΟΔΔ/18-3-2020) ΥΑ ορισμού λοιπού ΔΣ

αξιολόγησης⁵. Η συγκεκριμένη θέση καλύφθηκε⁶ μόλις τον Ιούλιο του 2020 - ένα χρόνο μετά τη λήξη της προηγούμενης θητείας - μέσω αδιευκρίνιστης διαδικασίας, η διενέργεια της οποίας έγινε γνωστή κατά την ανάρτηση της απόφασης, χωρίς να δοθεί η δυνατότητα υποβολής ενστάσεων από τους συμμετέχοντες. Συγκεκριμένα, δεν προηγήθηκε κανενός τύπου ενημέρωση των υποψηφίων ή των πολιτών για τα κριτήρια ή/και τα στάδια αξιολόγησης, ούτε δημοσιεύτηκε συγκριτική βαθμολόγηση και κατάταξη υποψηφιοτήτων. Χρειάζεται να επισημανθεί ότι η δημοσίευση πινάκων αξιολόγησης με αναλυτική μοριοδότηση υποψηφίων αποτελούσε πάγια πρακτική των προηγούμενων διοικήσεων του ΟΚΑΝΑ, η οποία ακολουθούνταν χωρίς παρεκκλίσεις.

Αναφορικά με την ανάπτυξη υπηρεσιών που στοχεύουν στον ιδιαίτερα επιβαρυνμένο πληθυσμό των εξαρτημένων, μια πληθυσμιακή ομάδα που νοείται ως εξαιρετικά ευάλωτη και από Covid-19, λόγω συνοδών προβλημάτων υγείας αλλά και συνθηκών διαβίωσης⁷, παρατηρούνται σημαντικές καθυστερήσεις που μπορεί να σημαίνουν και ακύρωση έργων. Σε πρόσφατη τοποθέτησή της η ίδια η Υφυπουργός Υγείας, αρμόδια για θέματα ψυχικής υγείας, μίλησε για ευρωπαϊκά προγράμματα ΕΣΠΑ που παρέμειναν σε αδράνεια στον ΟΚΑΝΑ, γεγονός που αδιαμφισβήτητα βαραίνει την παρούσα ηγεσία του Υπουργείου Υγείας και την παρούσα διοίκηση του ΟΚΑΝΑ καθώς οι δράσεις βρίσκονταν σε εξαιρετικά υψηλό επίπεδο ωριμότητας, ως προς το σχεδιασμό και την υλοποίηση, με αναμενόμενη έναρξη λειτουργίας μέσα στο 2019 ή αρχές 2020.

Επειδή η εξάρτηση από ουσίες και άλλες συμπεριφορές είναι πολύ-παραγοντικό πρόβλημα και απαιτεί επιστημονική κατάρτιση υψηλού επιπέδου για την αντιμετώπισή της.

Επειδή η αντιμετώπιση των εξαρτήσεων αποτελεί έναν ευαίσθητο τομέα και η αποτελεσματικότητα των πολιτικών που εφαρμόζονται εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τη συνέχεια και τη συνεκτικότητα.

Επειδή ο ΟΚΑΝΑ είναι ένας από τους σημαντικότερους φορείς Δημόσιας Υγείας στη χώρα, τομέας εξαιρετικά κρίσιμος ιδίως στην παρούσα χρονική συγκυρία.

Επειδή τα άτομα που κάνουν χρήση/ κατάχρηση ψυχοδραστικών ουσιών αποτελούν μια πληθυσμιακή ομάδα που νοείται ως εξαιρετικά ευάλωτη από Covid-19, λόγω συνοδών προβλημάτων υγείας αλλά και συνθηκών διαβίωσης.

Επειδή η επιδημία του COVID 19 δεν μπορεί να αποτελεί το άλλοθι δυσλειτουργιών και παραλείψεων σε άλλους τομείς της υγείας.

Επειδή σε όλους του φορείς του δημοσίου, πολλώ δε μάλλον σε έναν μεγάλο και σημαντικό οργανισμό άσκησης πολιτικής υγείας και κοινωνικής φροντίδας,

⁵ Απόφαση θέματος 9 της 258ης/26.02.2019 συνεδρίασης ΔΣ ΟΚΑΝΑ

⁶ Απόφαση Προέδρου του ΟΚΑΝΑ με αριθ. πρωτ. 3099/29.07.2020

⁷ "Actions for consideration in the care and protection of vulnerable population groups from COVID-19", 19/05/2020, WHO

οφείλουν να ακολουθούνται διαδικασίες διαφανείς και αξιοκρατικές με σαφή βήματα και κριτήρια.

Ερωτάται ο κος Υπουργός:

1. Έχει ενημερωθεί για τις διοικητικές διαδικασίες που ακολουθούνται στον ΟΚΑΝΑ και, αν ναι, πως αιτιολογεί την αδιαφάνεια στην κάλυψη της θέσης Γενικού Διευθυντή; Πως θεωρεί ότι η συγκεκριμένη επιλογή προάγει το κλίμα αξιοκρατίας εντός του ΟΚΑΝΑ και συμβάλει στο έργο του;
2. Έχει ενημερωθεί για την πορεία ανάπτυξης υπηρεσιών από τον ΟΚΑΝΑ μέσω συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων που απευθύνονται στους πιο επιβαρυνμένους χρήστες ψυχοδραστικών ουσιών, συχνά με συνοδά προβλήματα υγείας και χωρίς ασφαλή στέγη, και αν ναι, ποιος ο λόγος καθυστέρησης και ο νέος προγραμματισμός;
3. Προτίθεται να ζητήσει δημόσιο απολογισμό από τον ΟΚΑΝΑ στο πρότυπο της Έκθεσης Λειτουργίας 2017-2018, στον οποίο θα καταγράφονται αναλυτικά όλα τα οικονομικά, διοικητικά και θεραπευτικά μεγέθη;
4. Ποιος είναι ο συνολικότερος στρατηγικός σχεδιασμός του Υπουργείου για τις εξαρτήσεις και, σε αυτό το πλαίσιο, ποιος ο ρόλος του ΟΚΑΝΑ;

Και παρακαλείται να καταθέσει για την ενημέρωση της Βουλής και των πολιτών αναλυτικά όλα τα έγγραφα που αφορούν:

Στην επιλογή Γενικού Διευθυντή του ΟΚΑΝΑ και στα κριτήρια βάσει των οποίων αξιολογήθηκαν οι υποψήφιοι/ες συμπεριλαμβανομένων: σχετικών αποφάσεων ΔΣ, πρακτικών συνεδριάσεων ΔΣ, απόφασης σύστασης επιτροπής αξιολόγησης, πρακτικών αξιολόγησης υποψηφιοτήτων, πίνακα αξιολόγησης υποψηφίων με αναλυτική μοριοδότηση προσόντων, βιογραφικών υποψηφίων και ό,τι άλλο σχετικό.

Στην πορεία υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων δράσεων 2014-2020 από τον ΟΚΑΝΑ όπως περιγράφονται στην έγκριση σκοπιμότητας που εκδόθηκε από το Υπουργείο Υγείας (ΑΔΑ: 72Ξ6465ΦΥΟ-5ΔΒ), πιθανές τροποποιήσεις έργων, πορεία διενέργειας προσλήψεων και ό,τι άλλο σχετικό.

Οι ερωτώντες βουλευτές
Ξανθός Ανδρέας
Αγαθοπούλου Ειρήνη Ελένη
Αλεξιάδης Τρύφων
Αναγνωστοπούλου Αθανασία
Αραχωβίτης Σπύρος
Αυλωνίτης Αλέξανδρος
Βαγενά Άννα
Βαρδάκης Σωκράτης
Γιαννούλης Χρήστος
Γκιόλιας Γιάννης
Δρίτσας Θεόδωρος
Ζαχαριάδης Κώστας
Ηγουμενίδης Νικόλαος
Θραψανιώτης Μανώλης
Καρασαρλίδου Ευφροσύνη
Κασιμάτη Νίνα
Καφαντάρη Χαρά
Μάλαμα Κυριακή
Μαμουλάκης Χάρης
Μάρκου Κώστας
Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος
Μιχαηλίδης Ανδρέας
Μπαλάφας Γιάννης
Μπάρκας Κώνσταντίνος
Μωραϊτης Αθανάσιος (Θάνος)
Νοτοπούλου Αικατερίνη

Ξανθόπουλος Θεόφιλος
Παπαδόπουλος Αθανάσιος
Παπαηλιού Γεώργιος
Παπανάτσιου Αικατερίνη
Πούλου Παναγιώτα
Σαρακιώτης Γιάννης
Σκουρλέτης Πάνος
Σκουρολιάκος Πάνος
Σκούφα Ελισάβετ
Τζούφη Μερόπη
Τριανταφυλλίδης Αλέξανδρος
Τσίπρας Γεώργιος
Φάμελλος Σωκράτης
Φίλης Νίκος
Φωτίου Θεανώ
Χρηστίδου Ραλλία
Ψυχογιός Γιώργος